

ZARZĄDZENIE NR 3/2023

Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach

z dnia 6 lutego 2023 roku

w sprawie: opracowania i realizacji Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2021r., poz. 1249), Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. 2011r. Nr 50, poz. 259) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjętego Uchwałą Rady Ministrów Nr 248 z dnia 9 grudnia 2022 r. (M.P. z 2022r. poz.,1259)

zarządza się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się opracowany Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie siemiatyckim na rok 2023.

§ 2

Wykonanie Zarządzenia powierza się dla specjalisty pracy z rodziną w Zespole do Spraw Pomocy Społecznej.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

KIEROWNIK
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W SIEMIATYCZACH

KIEROWNIK
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
w Siemiatyczach
Anna Skomorowska
Anna Skomorowska

**Powiatowy program
oddziaływań
korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących
przemoc w rodzinie
w powiecie siemiatyckim
na rok 2023**

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach
Siemiatycze 2023**

SPIS TREŚCI:

I.	UZASADNIENIE PROGRAMU	3
II.	PODSTAWY PRAWNE.....	4
III.	CELE I ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	4
1.	Cele programu	4
2.	Zakładane rezultaty programu	5
IV.	REALIZACJA PROGRAMU.....	5
1.	Czas i miejsce realizacji programu	5
2.	Realizator programu	6
3.	Kwalifikacje osób prowadzących program	6
4.	Partnerzy programu	7
5.	Rekrutacja do programu	7
6.	Nabór i selekcja uczestników programu	8
7.	Sposób realizacji programu	9
V.	EWALUACJA I MONITORING	10
VI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	11

I. UZASADNIENIE PROGRAMU

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżania oraz lęku i rozpacz. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) która zgodnie z art. 2 pkt. 2 definiuje zjawisko przemocy jako "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (pkt. 1 członków rodziny) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259) oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 248 z dnia 9 grudnia 2022r. r. (M.P. z 2022r. poz. 1259) nakładają na powiat zadanie opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest poważnym problemem społecznym. Przyczyny przemocy bywają różne. Może to być reakcja na problemy dnia codziennego, zmagania wewnętrzne człowieka, zachowania innych osób. Inną przyczyną braku kontroli nad emocjami i dopuszczania się przemocy fizycznej, bądź psychicznej jest działanie uzależnienie od alkoholu, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych na organizm człowieka. Przyczyną mogą być również negatywne wzorce przekazywane i kształtowane przez media. W wielu przypadkach przemoc jest rezultatem zachowań, wartości bądź ich braku oraz postaw wyniesionych z domu rodzinnego.

Sprawcy przemocy przeważnie starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. W szczególności dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością ofiary. Usprawiedliwianie przemocy może polegać na uprzedmiotowieniu ofiary lub negowaniu jej wartości jako osoby. Czasem na wpojeniu jej przekonania, że cierpienie i poniżanie zadawane było dla jej dobra. Postępowanie sprawcy często bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana zarówno obyczajowo jak i prawnie.

Niezbędne są więc działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

skierowane do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, iż program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przypisuje się interwencji karno-administracyjnej. Natomiast zadaniem programu jest zastosowanie działań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie na redukcję ryzyka kontynuowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Istotne znaczenie ma tu równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno-administracyjnej, a działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, obie te metody stosowane wspólnie i z rozwagą przyniosą oczekiwane rezultaty.

II. PODSTAWY PRAWNE

Powiatowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie opracowany i realizowany jest w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259);
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 248 z dnia 9 grudnia 2022 r. (M.P. z 2002r., poz. 1259);
4. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r., poz. 305 z późn. zm.);
5. Wytyczne do realizacji programów oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w województwie podlaskim w 2022r. sporządzone przez Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

III. CELE I ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. Cele programu

Cel główny: Powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;

- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Cele szczegółowe zgodne są z §4 z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011 r. Nr 50, poz. 259), który określa cele oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

2. Zakładane rezultaty programu

Założone cele programu mają przyczynić się do:

- uznania przez sprawców faktu stosowania przemocy,
- uświadomienia sprawcy czym jest przemoc,
- powstrzymywania się przez te osoby od aktów przemocy,
- uzyskania przez sprawcę przemocy świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- nabycia umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych,
- zdobycia wiedzy w zakresie wychowywania dzieci bez przemocy,
- zmiany w postawach i zachowaniu sprawców,
- zamiany zachowań agresywnych asertywnymi,
- nabycia konstruktywnego wyrażania uczuć,
- umiejętności radzenia sobie z sytuacjach trudnych i stresujących,
- zwiększenia odpowiedzialności za własne czyny.

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. Czas i miejsce realizacji programu

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizowany będzie w roku 2021. W ciągu jednego roku zakłada się zrealizowanie 1 pełnego cyklu programu. Zaleca się, aby oddziaływania korekcyjno-edukacyjne rozpoczynane były z grupą liczącą minimum 5 osób, maksimum 15 osób (przy zapewnieniu odpowiednich warunków lokalowych umożliwiających zachowanie dystansu pomiędzy uczestnikami).

Program zrealizowany będzie w formie zajęć indywidualnych i grupowych oraz będzie obejmować:

- 2 spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem po 60 min w celu dokonania wstępnego rozpoznania diagnostycznego osoby przyjętej do programu, podpisania kontraktu oraz dokonania diagnozy pogłębionej uczestnika programu.
- 15 spotkań grupowych (4 x 45 min), w sumie 60 godzin zajęć dydaktycznych.

Przerwy między zajęciami nie mogą być dłuższe niż 2 tygodnie (dopuszcza się wyjątek w sytuacji wystąpienia dni świątecznych/wolnych od pracy).

Dopuszcza się możliwość realizowania programu korekcyjno- edukacyjnego w grupie poniżej 5 osób (w sytuacji rezygnacji uczestnika z zajęć w trakcie już trwającego cyklu lub problemów z zebraniem większej grupy), np. w formie spotkań indywidualnych.

Oddziaływania korekcyjno- edukacyjne w formie indywidualnej mogą być realizowane również w stosunku do poszczególnych osób w grupach 5- osobowych i większych (poza pierwszym spotkaniem indywidualnym, pomiędzy zajęciami grupowymi), jeżeli wymaga tego sytuacja uczestnika.

Miejsce realizacji programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach – poza godzinami pracy lub inne miejsca wynajęte na ten cel, w których nie udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

2. Realizator programu

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach, zwane dalej PCPR. W celu realizacji programu PCPR zatrudni na podstawie umowy cywilnoprawnej lub umowy o świadczenie usług osobę prowadzącą oddziaływania, zwaną dalej prowadzącym (w razie konieczności zatrudniony zostanie więcej niż jeden specjalista).

3. Kwalifikacje osób prowadzących program

Zgodnie z §9 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone są przez osoby, które:

- ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym

kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;

- posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- mają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Partnerzy programu

Partnerami realizatora programu, w szczególności w zakresie rekrutacji, realizacji i monitoringu programu będą instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, stykające się ze sprawcami przemocy domowej:

- Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach na terenie powiatu siemiatyckiego,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu siemiatyckiego,
- Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach, Komisariaty i Posterunki z terenu powiatu siemiatyckiego,
- Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach,
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Zamiejscowy Wydział w Siemiatyczach,
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych

Skuteczna i efektywna realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego wymaga ścisłej współpracy z ww. instytucjami.

5. Rekrutacja do programu

Zgodnie z §5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259) oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne są kierowane w szczególności do:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych;
- osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym (dotyczy to w szczególności tych osób, które podjęły osobistą decyzję o uczestnictwie w programie lub skierowanych w związku z jej kontaktem z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie).

Rekrutację do programu prowadzi PCPR w oparciu o:

- rozpowszechnianie informacji o możliwości przystąpienia do programu, o jego istocie i sposobie realizacji poprzez ogłoszenia na stronie internetowej PCPR, broszury, ulotki.
  - współpracę z instytucjami m.in. zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach na terenie powiatu siemiatyckiego, ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach, komisariaty i posterunki z terenu powiatu siemiatyckiego, Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Zamiejskowy Wydział w Siemiatyczach, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych poprzez przekazywanie informacji o realizacji programu.
1. Podstawą zapisania do programu jest złożenie przez osobę Kwestionariusza Zgłoszeniowego do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
  2. Osoby kierowane do udziału w programie przez sądy lub zgłaszające się dobrowolnie, a nie mogące w nich uczestniczyć na terenie powiatu z uwagi na zakończenie programu mogą być skierowane do podmiotu realizującego program na terenie innego powiatu.
  3. Grupa ma charakter otwarty, możliwe jest włączanie do grupy kolejnych uczestników, którzy wcześniej nie uczestniczyli w oddziaływaniach, wyłącznie wg zasad wypracowanych przez grupę i prowadzącego program (np. w przypadku osób, które już po rozpoczęciu zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa w programie).
  4. Osoby, które brały udział w poprzednich edycjach programu, mogą zostać powtórnie zakwalifikowane do jego kolejnej edycji, jeżeli po dokonaniu monitoringu efektywności prowadzonego programu korekcyjno- edukacyjnego wystąpiły uzasadnione przesłanki do powtórnego uczestnictwa w programie.

6. Nabór i selekcja do programu

W ramach selekcji i naboru do programu, który jest I etapem programu dokonana zostanie diagnoza wstępna uczestnika programu, która dotyczyć będzie:

- m.in. rzeczywistych okoliczności skierowania do programu, określenia motywacji i funkcjonowania uczestnika, uzyskania informacji o sytuacji życiowej (aktualna sytuacja rodzinna, zawodowa i prawna), specyfiki przemocy, którą stosował oraz określone zostaną cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

W trakcie trwania pierwszego spotkania osoba prowadząca oceni stan psychiczny i emocjonalny oraz uzyska informację o uzależnieniach osoby przystępującej do programu.

Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, przejawiającymi cechy osobowości nieprawidłowej, w tym antyspołecznej czy osobowości z pogranicza oraz chorym psychicznie. Udział takich osób w programie mógłby stworzyć poważne przeszkody w realizacji zajęć edukacyjno- korekcyjnych.

- osobom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

Warunkiem przyjęcia osoby do grupy korekcyjno-edukacyjnej jest podpisanie przez uczestnika programu kontraktu, który określa reguły uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kontrakt będzie zawierał:

- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych albo środków zastępczych.

W odniesieniu do osób, których uczestnictwo związane jest z decyzjami sądu, ograniczającymi wolność, a którzy będą uchylać się od udziału w programie, PCPR będzie informować sąd o zaistniałym fakcie.

Kolejnymi etapami programu są zajęcia grupowe oraz dokonanie diagnozy pogłębionej uczestnika programu, która będzie obejmować takie zagadnienia jak: historia relacji, w których występuje przemoc, historia interwencji związanych z przemocą, doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków itp., historia agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych, kontakty z wymiarem sprawiedliwości oraz szczegółowa charakterystyka zachowań i postaw przemocowych.

7. Sposób realizacji programu

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne opracuje i następnie zrealizuje prowadzący. Przy tworzeniu oddziaływań należy uwzględnić:

1. Oddziaływania powinny przebiegać etapowo, gdzie pierwszy etap to sesja indywidualna kwalifikująca do programu, w tym dokonanie diagnozy wstępnej, wynikiem której jest podpisanie kontraktu z uczestnikiem; kolejne etapy to sesje grupowe oraz dokonanie diagnozy pogłębionej uczestnika programu dokonanej w połowie programu.
2. Program może mieć różne podstawy teoretyczne, które mogą wynikać z diagnozy wstępnej uczestnika oraz preferencji osób prowadzących zajęcia. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą opierać się na różnych modelach np. The Duluth Model, TZA itp. Mogą być również to programy autorskie prowadzących program.

3. Zawartość merytoryczna programów powinna koncentrować się wokół następujących elementów: edukacji uczestników, rozpoznawania i zmian systemu ich przekonań i postaw oraz zmiany behawioralno-poznawczych.
4. Oddziaływania muszą składać się z treści edukacyjnych oraz praktycznych ćwiczeń dostarczających korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniające zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.
5. Oddziaływania powinny być realizowane w oparciu o model integracyjny tzn. łączącego wybrane elementy tradycyjnych modeli tzn.:
  - edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc,
  - promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
  - stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
  - uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.
6. Dobór treści edukacyjnych powinien uwzględnić założone cele programu; do szczególnie istotnych tematów można zaliczyć m.in. społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej, problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, planowanie i rozwijanie samokontroli, alkohol i patologia życia rodzinnego, komunikacja interpersonalna, promocja pozytywnych standardów i wartości, przemoc seksualna dzieci, przemoc i wychowanie oraz tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Uczestnicy na koniec programu otrzymują zaświadczenia:
  - Zaświadczenie o przystąpieniu do programu – min. udział w spotkaniu indywidualnym i co najmniej jednym spotkaniu grupowym.
  - Zaświadczenie o ukończeniu programu – min. 75% godzin zrealizowanych w ramach programu.

Prowadzący opracuje harmonogram zajęć i tematy zajęć oraz przedstawia go do akceptacji Kierownika PCPR, prowadzi również pełną dokumentację na potrzeby realizacji programu tj. listy obecności, kartę uczestnika – diagnoza wstępna, kartę spotkań indywidualnych, kartę spotkań grupowych, diagnozę pogłębioną uczestnika programu, ankiety (-pre i -post), ankietę ewaluacyjną, bieżący monitoring, miesięczne sprawozdania oraz końcowe sprawozdanie.

V. EWALUACJA I MONITORING

Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Siemiatyczach będzie prowadził działania ewaluacyjne oraz monitorujące program przy współpracy z partnerami programu, szczególnie tymi, którzy zajmują się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wyniki tych działań będą wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Ewaluacja:

- przed rozpoczęciem programu – analiza zawartości merytorycznej programu pod kątem możliwości osiągnięcia celów,
- w trakcie realizacji programu – rozmowy, obserwacja postaw i zachowań uczestników oraz analizę stopnia adekwatności treści programu do oczekiwań uczestników,
- po zakończeniu programu – monitoring zachowań uczestników programu pod kątem osiągnięcia założonych celów.

Monitoring:

- bieżący monitoring – w trakcie realizacji programu poprzez rozmowę z uczestnikiem programu, obserwację postaw i zachowań uczestników, kontakt z instytucjami tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. ośrodkami pomocy społecznej właściwymi dla miejsca zamieszkania lub popytu uczestnika programu.
- monitoring po zakończeniu programu –współpraca z instytucjami tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. ośrodkami pomocy społecznej właściwymi dla miejsca zamieszkania lub popytu uczestnika programu.

Monitoring zachowań uczestników programu prowadzi się przez okres do 3 lat po zakończeniu programu.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki przeznaczone na realizację programu zapewnia budżet państwa, który decyduje o wysokości przyznanych zasobów finansowych na ten cel. Zakłada się możliwość finansowania działań przewidzianych w niniejszym programie także ze środków własnych oraz EFS.

Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń programu.